

# Llevant

Quinzenari portaveu de l'Associació "Minerva,"-Defensor dels interessos morals i materials d'Artà i sa Comarca

Redacció i Administració Quatre Cantons, 3 + ARTÀ	Dels treballs publicats ne son responsables els autors <b>NO'S TORNEN ELS ORIGINALS</b>	<b>PREUS</b> ESPANYA } Trimestre. . . 0'50 Ptas. } Any. . . . . 2'00 » ESTRANGER . . . . . Doble.    la bastreta
Any I	Artà (Mallorca) 31 de Decembre de 1916	Núm. 1

## Escomesa

Grat sia a Deu, que Artà, cap de la Comarca llevantina de Mallorca, comença a desxondir-se de bon de veres i vol també la part que li pertoca en l'honrosa tasca de procurar el rejuveniment de la nostra Illa en tots els ordes.

De cert temps an aquesta part, s'hi noten símptomes de renovellament. La creació d'entitats socials d'empenta com la Caixa Rural, va esser el primer pas donat en fort, cap an el progrés material de la nostra vila; a ella va seguir la constitució d'un Sindicat Agrícola que treballa p'el millorament de l'Agricultura local, i d'allavonces ençà s'han fetes una partida d'obres de veritable profit material i social.

Aquí, aont mai per mai havia conseguit posar-hi reis cap societat, avui n'hi ha establides un número considerable de vida més o manco intensa.

Sa tornada de gran multitud de paisans nostros enriquits a les Amèriques ha fet engrandir i millorar la nostra vila qu'al meteix temps s'ha higienizada i embellida amb la reforma de la Parroquia i San Salvador, la construcció de plasses i carrés nous i la sembra d'arbres d'ornament. Tot això i la concessió últimament rebuda del ferro-carril que nos unirà amb el restant de Mallorca, sembla revelar qu'el poble emprèn la veritable via del progrés material.

Al costat d'aquest resorgiment econòmic, no podia faltar-hi el literari i científic. La benemèrita Caixa Rural anyalment celebra una festa literaria que fins ara es pot dir qu'era l'únic caliu que cremava en l'altar de la Ciència. Més, una serie de conferencies qu'aquest any passat donà el Círcol d'Obrers Catòlics i la constant predicació de persones entusiastes per la cultura popular han pres dins el cor d'una joventut àvida d'instrucció que s'ha ajuntada en societat i treballa amb entusiasme p'el foment de la cultura, en be seu i dels demés.

Per altra part, hi ha aquí qui se dedica a un ram especial de la Ciència, com no hi falta tampoc una joventut entrenada en la col·laboració a periòdics i revistes de fora. Conta Artà, amb elements de valor inestimable que se dediquen a llevar la pols als documents antics dels arxius mallorquins per treurèr-ne notes històriques de la població; com tambe ha contribuït magnanimament al moviment científic i literari de Mallorca amb persones que amb llurs estudis i publicacions han lograt fer-se un nom distingit.

Sentint tots aquests valiosíssims elements, l'anyotança d'un periòdic local que posi en comunicació aquests escriptors amb els qu'estiguen disposats a rebre llurs ensenyances i fruit les bel·leses producte de son ingeni, hem volgut treure a llum aquest modest quinzenari, qu'al mateix temps sigui portaveu de la novella entitat "Minerva" i dugui un historial o cronicó dels fets més notables que dins Artà succeesquen, a fi de que per aquest medi tots els paisans qui viven a fora, tinguin un

fil que lligui llurs ànimes anyorivoles amb l'esperit del poble.

Situats com estam a la part del Llevant de Mallorca, LLEVANT li hem posat per nom. Ell es el primer periòdic qu'aquí veu la llum i s'aixeca avui esplendorós en la nostra encontrada com s'alsa el Sol cada mati de darrera el Cap Vermell davant la formidable boca de les nostres Coves com un ull gegant qui se desclou; i tot alsant-se dematiner, LLEVANT escomet a tots sos lectors i subscriptors, autoritats i a tota la premsa, artanencs i externs, als qui viven an el poble i als qui s'anyoren en llunyanes terres, dirigint a tots l'escomesa típica de canostrà: *Bon dia que Deu mos dó.*

## El nostro programa

Amb lo que deim dins l'ESCOMESA els lectors ja hauràn endevinat qui som. Unes quantes colles d'estimadors de les glòries Artanencs que voldriem veure la nostra Vila a la plenitud de progrés econòmic, a la més intensa vida espiritual, i tot plegat, al cim de la gloria conquistada per l'esfors constant de sos fills.

Amants com deim que som del vertader progrés, treballarem, batallarem si's precis, perque el poble camini per ses vies, i procurarem que LLEVANT reculli tots els bategs que'l poble doni, i se fassi ressò de totes ses aspiracions.

LLEVANT, com diu a sa capsalera, serà defensor dels interessos morals i materials d'Artà i sa Comarca. Al dir Comarca, volem fer constar que no sols entenem per tal an els pobles de Capdepera i Son Servera que plegats componien l'Antiga Universitat d'Artà, sino que hi feim entrar també la vila de San Llorens des Cardessar qu'amb el llogaret de Son Carrió formen entre tots el Cap llevantí de Mallorca.

A tots aqueis pobles, idò, les oferim les columnes del nostro periòdic sempre que vagin a la defensa dels interessos particulars de cada vila i comuns a totes, desitjant qu'ell sigui el lligam que les unesca, i així se considerin sempre parentes pròximes sino germanes.

LLEVANT dedicarà una secció especial a l'entitat "Minerva" de la qual es portaveu i ressenyerà extensament tot quant aquesta associació fassa digne de ser conegut, ja que per ara es l'única societat artanenca que te la cultura com un de sos fins primordials.

LLEVANT encara que surti vestit a la mallorquina, qu'es lo que més diu a la nostra pagesa, no se negarà a publicar els treballs que sos col·laboradors li enviïn en castellà, mentres el Cos de Redacció els e consideri publicables o de profit per sos lectors.

LLEVANT prega a tots els estimadors i contradors de la Ciència i Literatura, de cada un dels pobles de la Comarca llevantina, visquen o no en ells, que se donin per convidats a col·laborar an

aquest quinzenari, fent-los avinent que al escriure llurs treballs tinguin en compte dues coses: que versin sobre assumtos que puguin interessar al major número de lectors, i que sa llargaria no desdiga de les dimensions del quinzenari, perque en abdos casos nos veuriem obligats a deixar de publicar-los.

LLEVANT, conseqüent amb els principis relligiosos tradicionals de la nostra terra, vol seguir les petjades de la Relligió Catlica a la que defensarà si es mesté i a ella subjectarà el seu criteri.

LLEVANT no es cap periòdic polític, si consideram la paraula política en el sentit rastrer que molts avui li donen. Es més be independent i no se ferà partidari ni contrari de cap partit. Però, això no vol dir, que no hagi de dar compte, sempre imparcialment, dels fets polítics de la Comarca, com també una petita ressenya del moment polític nacional a cada quinzena. També se cuidarà de fer a sebre com s'administra el patrimoni comunal, donant compte de les sessions dels Ajuntaments; a voltes proposarà mides de bon govern o reformes convenients a les poblacions i ferà una ressenya justa de les iniciatives i actes dels nostros administradors aplaudint sincerament tot lo que fassen be o al manco amb bona voluntat.

LLEVANT encara qu'usi els termes propis del llenguatge mallorquí adopta resoltament les Normes Ortogràfiques que l'any 1913 publicà l'Institut d'Estudis Catalans.

LLEVANT ademés de publicar una Crònica de tot lo que socceesca dins Artà i a cada un dels pobles de la Comarca llevantina, publicarà articles d'història, o sobre lo mes notable de Canostrà. Tindrà una secció especial d'Agricultura pràctica escampant entre els pagesos les modernes teories sobre l'art de conrear. Publicarà una secció doctrinal amb articles i anècdotes que tendesquen a millorar les costums i la bona educació de la gent. Durà una secció literaria en la que hi enquirirà quadrets de prosa, poesia i folk-lore tendint a formar el gust literari dels lectors. Posarà també una secció recreativa amb coverbos, anècdotes, xarades, endevinaies i geroglífics que vagin enviant els col·laboradors.

LLEVANT admetrà correspondencies i opinions de qualsevol que guiat per bons intents i no deixant-se dur de les passions rastreres, vulgui escriure baix de sa única responsabilitat, enviant son propi nom i senyes al Director; prevenint que mai serà publicat un treball qu'ataqui la vida privada de les persones de qui tracti; o no parli amb l'altesa de mires que correspon a la dignitat i bon nom de la nostra publicació.

Desitjant ben trempada ploma an els col·laboradors, llarga vida al quinzenari i caure en gracia als llegidors, a tots los saludam.

LA REDACCIÓ.

## El Sant-Cristo de l'Ermita de Betlem

Corria l'any 1806; i mentres tant els ermitans, qui havien ja acabades les cel·les de la nova Ermita qu'havien fundada a Binialgorfa, possessió del terme d'Artá, enlestien així com millor sabien l'antiga torre de defensa qu'encara se conserva, a fi de que los servis d'Oratori.

El Cardenal Despuig, qui havia estat l'iniciador i protector principal d'aquelles obres, se cuidava també de roveir aquest Oratori de totes les coses que se necessitaven per poder se tenir dins ell amb la deguda decència i ornamentació els actes del culte. Per això, al mateix temps que cedia generosament alguns dels seus rics ornaments, obsequiava als pobres ermitans, i també al poble d'Artá, amb una joia per diferents conceptes de molt de valor, i per això molt més estimada per ells i p'el poble, una imatge veneranda dels Crucificat, coneguda mes tart amb el nom de *El Sant Cristo de l'Ermita*.

Aquesta figura, anomenada del *Sant Cristo en Agonia*, havia estat fins llavors en el Monasteri de Monjes Caputxines de Palma aont era objecte de devoció especial. Fent us, idó, dels drets que demunt ell tendria, dispongué el Cardenal que fos traslladat a la nova Ermita de Betlem; i així se feu. Amb gran solemnitat, dia 5 de Juny de l'any 1906, festa aquell any de la Santísima Trinidad, fou col·locada en l'altar major del petit Oratori.

El Cardenal, ajudat dels Canonjes don Juan Dameto, don Jusep Montis i don Miquel Serra, beneí lo dit Oratori i celebrá dins ell la primora missa, amb assistència de la Reverenda Comunitat parroquial d'Artá, del Excm. senyor Marqués de Bellpuig don Antoni Desbrull i moltíssima de gent de la nostra vila. En igual dia, per fomentar la devoció a la piadosa imatge, concedí el Cardenal cent dies d'indulgència a tots els qui resassen un Credo davant ella.

Dins la rica i elegant Església-Renaixament que l'any 1824 fou beneïda en la dita Ermita, se dedicá al Sant Cristo l'altar principal d'un braç del creuer aon segueix encara essent venerat e invocat dels febles.

Gran es i ben arrelada diu el cor, la devoció qu'els Artanencs han professada desde llavors a l'imatge del Sant Cristo de l'Ermita. En mitj de les desgracies i tribulacions los veim acudir als seus peus, ja en peregrinacions numeroses a implorar d'ell pietati; misericordia amb motiu de calamitats i afliccions públiques, ja amb continúes visites de famílies devotes qui van a ell per donar-li gracies dels favors rebuts o per impetrar-los de la seva misericordia; i fins i tot trobaren sovint, sovint, persones fervoroses qui, desde la vila, descalces van tots els dies, durant piadosos novenaris, pels aspres i solitaris camins de les montanyes a fer la seva oració davant la devota figura.

Jesús Crucificat correspon an aquestes mostres de veneració i amor; i a dins la solitaria Ermita de les desertes i magestuoses montanyes ascolta compassiu l'oració humil del religiós poble d'Artá.

LLORENS LLITERAS, PVRE.

## La cabana

¡Oh la cabana amagada  
dins l'ombriu oliverar  
de totd mon oblidada  
que no's cança d'esperar!  
D'una gent humil i bona  
ne fou alberg senyriu;  
fill, filla, amo i madona  
tals componien el niu.  
Amb l'aire de pagesia  
tot hi reia al entorn seu;  
i era un niu ple d'alegria...  
en ella hi reinava Deu.  
S'amarava la cabana  
de l'aubada amb els vesllums,  
i els amalers de la plana  
li enviaven sos perfums.  
D'el cirerè, entre les branques  
masselles de fruits novells,  
sentia el vol d'ales blanques  
i cantars de pasarells.  
D'estiu mai fruita faltava  
ni dalt el raol el pa,  
ni al hivern qu'el fret glaçava  
les brases adins la llar.  
Y a la alenada primera  
del bell temps primaveral  
abrigava sa carrera  
l'ombra fresca d'un parral.  
D'es que mori la pubila

i el fill a guerra partí  
se buidà la llar tranquila  
d'ont l'alegria en sortí.  
Y ara la casa deserta  
rancat sempre te'l portal,  
la finestra mitj oberta  
i esfondrat el fument.  
La cisterna no acabada  
per rebre l'aigua plovent  
s'ampla gola sempre bada,  
com monstruosa serpent  
tot xuclant espaventable  
el pool ja rovellat  
que penja amb set insaciable  
del entreforc mitj corcat.  
El claveller qui's mustiga  
dins l'olla que's clivellà  
com qu'anyori la ma amiga  
de la jova qui'l sembrà  
i el regava cada dia  
i el cuidava amb gran esment;  
¡Cada clavell que s'obria,  
com el besava amatent!  
Com una viuda pagesa  
ara plora'l be estimat,  
amarada de tristesa  
voltada de soledat  
Antes plena de ganbança  
s'obria an el sol-ixent  
i ara una ombra d'anyorança  
la cobreix d'esflanguiment.  
Mes el pubil no l'oblida;  
son recort sol evocar  
entre's atzars de la vida.  
Quatre de guerra tornarà  
se casarà amb la pubila  
que li te robat el cor,  
abandonarà la vila  
aont sols s'adora l'or,  
i tornarà a la cabana  
qu'en mal hora va deixar  
i amb sa visita galana  
tota rejoyenirà  
sentit en la primavera  
amb els cantars dels aucells  
barrejant-s'hi a sa carrera  
col·loquis d'amors novells.  
Y amb l'idea afalagada  
de que'l pubil tornarà  
la cabana està amagada  
dins l'ombriu onterar  
de tot el mon oblidada...  
mes, no's cança d'esperar.

ANDRÉU FERRER

## Animals útils a l'Agricultura

### L'Erissó

¿Veis aquest animallet que Deu posá en nostres camps, tan especial que fa despertar la curiositat de la gent?

Es un dels sers mes útils a l'agricultor, i té, com tots els animals, un fi a cumplir en la terra, i es destruir una gran cantidad d'insectes, caragols, llimacs i rates que tant abunden y tanta destrossa fan p'els nostres camps.

Hi ha bandes, que'l tenen en mal concepte, ja siga p'el seu mal aspecte, per la pudor que fa o be per la especial manera de viure, la vida de nit, lo cual fa que per molts sigui despreciat i fins maltractat; aquí, entre noltros, no sé que siga mal considerat, al contrari es respectat perque la gent sab quina es la seva alimentació i per lo tant hi ha coneixement de sa utilidad; aixó ve de temps enrera, ja qu'entre les cançons, adagis i dites populars, hermós llegat dels nostres avis, no he trobat res que fassi referencia al despreci per aquest animallet.

L'Erissó es un inimic formidable de tots els caragols, llimacs, insectes i rates, per lo tant es un defensor dels interessos agrícoles amenassats sempre per aquells, tant mes digne de respecte en quant la seva voracitat es grandiosa.

Son molt de respectar els animals que aiden al agricultor perque la seva feina es mes completa que la dels insecticides, els quals no sempre se poden aplicar conforme y devegades fan malbe les plantes aont s'apliquen.

¿Qu'es l'erissó? me preguntareu. Els que hajan llegit un poc saben que dins els animals hi ha una escala molt llarga, desde el mes sencilla fins a l'home, qu'es l'imatge de Deu i per tant el mes perfet; idó be, en el grupó an a que pertany l'home, anomenat dels mamífers (perque tenen mamelles), també he pertany l'erissó, inclós en l'ordre dels insectívors perque se mengen insectes, i sols te com a superiors les feres, les rates pinyades i les monées, de manera

que els erissóns son d'organissació superior qu'els cavalls.

Tenen sa dentadura completa, dents, claus y caixals, formant amb conjunt trenta sis pessas bucais. Hei ha dues castes d'erissóns; la nostra que viu també per les demés parts d'Europa i una qu'es mes petita, te les oreies mes grosses i viu al sur de Russia.

No se sap amb certesa quants de fills posen an el mon les famelles, però es creensa que son dues ses cries, una p'el juny i l'altra per l'octubre, y qu'el número de fills varia de tres a sis cada any.

Aquest animallet quant arriba l'hivern s'adorm per no despertar-se fins que venen les primeres calentors, s'arrecona dins enclotxes de roques o d'abres vells y s'arrufa embolicat amb fuies seques que s'enganxen a ses púes.

Aquestes púes son una arma poderosissima per sa defensa; quant se veu molestat s'amaga la part de davall que no te pues, fent-se una bolla y no'l poren tocar sense perill d'aficarvos-ne qualguna; d'aquesta posició no s'en mou fins que creu esvaít el perill.

Ses púes están admirablement aferrades a la pell d'aquesta a voluntat del animal; s'arrufa o s'estira, servint-li de cuxí en les caigudes que poren esser fins de quatre metres.

Te el nas molt fi lo cual li serveix molt be per cassar.

Es animal nocturn; de dia dorm i a la nit es quant mostra totes les seves habilitats destrossant fins i tot les closques dels caragols que li serveixen de menjar per donar forsa a ses púes.

Respectau-lo, idó, agricultors; encara més, cuidau-vos de la seva propagació, ja qu'el be que fa an el vostres conreus es incalculable.

JUAN DE BINIALGORFA

## "Minerva,"

No vull que surti a llum el primer número d'aquest periódic sense fer esment de la novella societat aquí fundada «Minerva» que sembla destinada a canviar amb el temps l'idiosincracia del poble si pot dir a cap els projectes que te i conseguir els fins que se proposa.

Encara que no sien molts els qui la coneixen, son ja abundants els treballs qu'en el poc temps que la que funciona ha realizat. Ja's sab que tota societat en els primers mesos del seu funcionament, sol tenir vida migrada i a pesar del bon desitj de sos directores sa tasca se sol desarrollar pausadament, i més si se troba com la nostra amb un molt reduít número de socis. Mes de «Minerva» se pot dir qu'ha anat a passes de gegant Tres mesos sols compta d'existencia i ja desde'l primer mes comensá a funcionar entre els pocs elements amb que contava un Orfeó qu'está estrenant-se per sorti a rol lo a la próxima vel·lada que la Societat celebrarà. Ja's sap que aquest Orfeó no pot ser ni gros ni perfet, com casi mai heu solen ser les organissacions humanes en son principi, però si's te en compta qu'ls elements que l'integren son tots aplegats entre les clases mes humils, i que sa gran majoria desconeix fins les notes musicals, se comprendrá que l'obra es mes plena de dificultats i per tant mes meritoria.

Ademés de la massa coral te en formació un Museu amb tres seccions: d'Historia Natural, Agrícola i Arqueológica, reunint ja amb sa primera investida una considerable partida d'exemplars en cada una de ses Seccions, fent suposar, que si persisteix el coratge amb que l'ha emprés el jovent minervista, no tardará en ser digne d'admiració i d'estima de part dels qui senten interés per la cultura de la població.

Mes, entre les obres de consideració ja dutes a cap figura la primera tanda de conferencies que distinguides i cultes personas de la població han vengut donant desde principis de novembre tots els diumenges, de les quals s'en ocupà la premsa diaria de Ciutat qu'en publicá un llarg extracte de cada una d'elles. Aquesta obra, encara que organissada per l'Associació en profit del socis s'ha convertida en obra de profit general ja que se va convidat a moltes altret personas fins a omplir totes les localitats de la sala aont se donaven. D'aquesta tanda de conferencies mos n'ocuparem en altres números d'aquest periódic ja que volem qu'aquestes notes que quinzenalment, escriurem, siguin com l'historial de la novella institució.

Per avui no'n voliem dir res més; però mos es precis apuntar com altra de les manifestacions de la vida i treball de «Minerva» la vel·lada literaria-musical qu'el dia 31 d'aquest mes a les set i mitja del vespre celebrarà en la sala escola, i en la qual heí pendrán part els joves de la secció de declamació i heí donarà una conferencia don Miguel Sastre delegat de la Caixa de Pensions i d'Estalvis que s'oferi espontáneament a col·laborar a la tasca cultural de l'Asso-

ciació, exemple que voldriem fos imitat per tots els qui poden i deven ajudar a obra tant profitosa.

Per avui mos limitam a avensar el programa de la vetlada i en el nombre pròxim publicarem una extensa ressenya del Acte.

UN MINERVISTA

## Bibliografia

En aquesta Secció donarem compta, i ferem una ressenya de les obres que mos siguin enviades per sos autors.

### Programa

de la vetlada literaria-musical que celebrà la societat d'antics alumnes "Minerva" dia 31 de Decembre a les set del vespre.

1. Caramelles—cantades per l'Orfeó de Minerva.
2. El Arado y el Cañón—Poesia recitada per en Jusep Cursach.
3. Lo Pi de Formentor—Poesia que dirà en Juan Llabrés
4. Discurs per D. Andreu Ferrer, Mestre.
5. "La Tourterelle" per el quarteto de Minerva.
6. "Marinesca" per l'Orfeó.
7. "El Cuch i l'Estrella" poesia que dirà en Pere Sancho.
8. "Gibraltar" poesia recitada p'en Jaume Massanet.
9. "Coverbos p'en Jusep Torres.
10. "Per tu ploro" Sardana cantada pe'l tenor Jaume Nabot.
11. "La flor del mar" poesia original de D. Daniel Cano, p'el mateix.
12. "Cançó" d'En P. A. Penya que dirà en Juan Sancho.
13. "Fantasio" p'el quarteto.
14. Conferencia sobre les "Mutuolidats escolars i les pensions a la vellesa" per D. Miquel Sastre.
15. ¡Arre Moreu! per l'Orfeó.

### De capostrà

—El Rt. Sr. D. Gabriel Muntaner Pvre., Retor de la Parroquia d'aquesta població després d'una corantena de dies de fer llit per malalt, es entrat ja en un periode de franca convalescencia, de lo que mos n'alegram moltíssim i li desitjam una pronta i total salut.

—Durant aquesta quinzena darrera ha fet un temps primavera casi impropial del temps que som. Moltes persones veies diuen que mai havien passat unes festes de Nadal tan calentes com enguany. Aixó tal vegada haurá influit en que la gent hagi gastat mes en torrons i llepolies perque diven qu'enguany s'han comprats mes del doble dels altres anys. Bon senyall!

—A propòsit d'aquest temps tan bo, que mai es bo per tots; els agricultors se queixen ferm de que plou poc i es sembrats se'n resenten molt. Conveniria que plougués i com mes prest millor.

—Encara se fan algunes matances, pero ja no son moltes, perque casi tothom les va fer dins es mes passat i a primeries d'aquest. Apesar d'anar molt cars es porcs, se'n han matats molts lo qual demostra que les coses van be, i amb clares excepcions, el públic té alegria i relatiu benestar. Gracies a Deu.

—Per altra part heu ha ara moltes neuralgies infeccioses d'indole gripal. Per tot veuen, dones especialment, amb sa cara embanada queixant se de mal de caixal. No sempre va be per tots. ¡Com ha de ser! ¡Paciencia!

—Segons diuen dins pocs dies se casará D. Juliá Soriano, digníssim quefe de Telégrafos d'aquesta vila, amb la simpática senyoreta D. Catalina Pascual. Vaja anticipada la mes coral enhorabona.

—La setmanana passada s'ausentá de la població, el noble propietari d'aquesta vila D. Pere Morell i de Oleza per aná a passar les festes a Palma. Per altra part vengueren a passar-les amb les seves families d'aquí D. Enrich Galiano i Senyora, i D. Francesc Blanes i moltes altres el nom dels quals sentim molt de recordar.

—Sabem que'l President del Foment del Civisme de Palma D. Jeroni Massanet ha llogada una casa d'aquesta vila per venir de tant en quant a passar temporades entre nostros. Mos n'alegram de bon veres.

—Ha recaigut greument en sa malaltia que fa temps pateix D.ª Maria Femenies, mare del P. Fr. Francesc Fornés Franciscà i de les germanes de la Caridad Sor Leonicia i Sor Virginia superiora aquesta darrera del convent de Villafranca. Donada la seva edat avensada se tem un mal desenlós. ¡Que Deu li assistesca en lo que mes convenga.

## Vida Social

### Minerva

Dia 25 a les tres capvespre en aquesta societat va celebrar sessió ordinaria la Junta general, per canviar la mitat des càrrecs com mana el Retgiamt quedant elegits:

Per segretari en Jusep Cursach, per Vicesegretari en Pere Ferrer, per Vicetresorer en Miquel Massanet i per Administradors en Miquel Torres i en Jusep Sureda.

La Junta general acordá: 1ª Aprovar els comptes d'enguany. 2ª Organisar per antes de Pasco una segona serie de conferencies 3ª Constituir una Secció sportiva i una Secció de declamació, nombrant una comissió per fer tots es treballs preparatoris. Fou nomenat recaudador en Pere Sancho Pastor i Bibliotecari en Pere Ferrer.

### Caixa Rural

Aquesta Societat celebrarà en el Convent dels PP. Franciscans, els dies 4-5 i 6 de Janer es triduo que cad'any dedica an el seu titular Sant Bernardí de Feltre; es sermons corren a carrec del Payeras de la Missió. Els sermons serán els vespres i al diumenge se celebrarà la festa amb missa major i sermó.

Al decapvespre al horabaixa en el local del Collegi des Convent s'hi celebrarà una vetlada literaria-musical en la qual heu pendran part D. Andreu Ferrer, mestre d'escola nacional D. Llorens Garcies, farmacèutic i el predicador P. Payeras, amb altres tants discursos. La Capella des Convent i sa secció infantil de la mateixa cantarán pessas adequades al acte.

No está encara designat el dia en que s'ha de celebrar la sessió ordinaria de la Junta General, però se celebrarà dins la segona quincena del més de Janer.

### Sindicat Agrícola

Dins el mes de Janer pròxim tendrá Hoc la sessió ordinaria de la Junta general de la qual donarem compte, com també del balans del present any.

### Federació Obrera

Dia 18 d'aquest mes, aquesta Societat organisa una manifestació per sumar-se an es moviment general d'Espanya protestant del incumpliment de sa llei de subsistencies.

El vespre abans qu'era en diumenge en es local de sa mateixa societat s'hi celebrá una reunió preparatoria que se vegé molt concorreguda. Parlaren el retgidor de la societat D. Juan Nabot, en J. Piris i en Pere Sancho excitant tots a la gent a que secundassen s'iniciativa de sa Federació i prenguessen part a sa manifestació de l'ondemá.

El dia 18 a les vuit del mati els contorns del local de s'Obrera eren ja plens de gent especialment Obrers. De pronta s'organisa sa manifestació anant davant sa bandera de sa societat i una secció de cornetes i tambors i aderen una multitud d'Obrers que no baixaria de quatrecents que ordenats recorregueren els principals carrés de sa població, aturant-se a la Sala avon una comissió va entrar per entregar an es batle sa petició al Govern, de que fes cumplir la llei de subsistencies per lograr que devallí es preu dels que viures.

Arribats de non a sa Societat altra volta dirigiren sa paraula an es públic el retgidor D. Juan Nabot i en Pere Sancho, que foren molt aplaudits, i se disolgué se manifestació esperansats tots en que no tardarien a tocar ses conseqüencies amb sa baratura de les subsistencies.

### Biblioteca circulant

Aquesta entitat segueix el seu camí normalment, augmentant de cada dia.

Vat aquí es moviment d'aquest primer any de son funcionament:

Captidats ingressades . . . . .	137'65	Pesetas.
id. gastades . . . . .	132'00	

Socis inscrits . . . . .	2	} 9
id. protectors . . . . .	7	
id. lectors . . . . .	45	
Obres depositades . . . . .	126	} 235
id. comprades . . . . .	109	
id. llegides . . . . .	388	

Per lo que's veu aquesta Biblioteca es un gran element de cultura suposat que aquestes obres son llegides cada hu a casseva, a lo millor en veu alta davant gent, essent així molts els qui s'aprofiten d'aquestes lectures.

LLEVANT desitja a tots els seus suscriptors i lectors un feliç any nou.

### Relligioses

—Durant les festes de Nadal se celebraren en el Convent de PP. Franciscans les solemnes Coranta Hores que cada any dediquen a la Sagrada Familia. Predicá el Triduo el P. Fr. Francesc Fornés T. R. que se deixá caure uns bons sermons i va cridar tant s'atenció del públic que en totes les funcions l'iglesia va ser plena.

—Diumenge dia 31 a Sant Salvador s'hi celebrarà una solemnisima festa votiva per encarreg de Don Francesc Blanes, amb missa solemne i sermó, que predicará per primera vegada aquí el P. Fr. Gabriel Tous, T. R. fill d'aquesta població, que segons contente tantes i tan bones qualidats oratories.

—El dia de Cap d'any a la Parroquia s'hi celebrarà la festa del nom de Jesús amb ofici i sermó que correrá a Carrec de D. Sebastia Lliteres Pvre. Vicari de la Parroquia.

—Dia 7 al demati se farà a la Parroquia la Comunió general del Apostolat de l'Oració.

## Bolletí Comercial

Preus corrents en el mercat d'Artá en aquesta setmana:

Blat . . . . .	a	46 pesetas els 100 Kg.
Xexa. . . . .	»	47 » » » »
Ordi mallorquí . . . . .	»	37 » » » »
» foraster . . . . .	»	35 » » » »
Civada mallorquina. . . . .	»	35 » » » »
» forastera . . . . .	»	34 » » » »
Faves cuitores . . . . .	»	42 » » » »
» de bestiar . . . . .	»	39 » » » »
Blat de les Indies. . . . .	»	38'50 » » » »
Garroves . . . . .	»	20 » » » »
Porcs grassos . . . . .	de	17 a 18'50 pts. @.
Méns. . . . .	a	1 pta. el kilo.
Pollastres . . . . .	»	0'85 pts. la tersa.
Superfosfat <sup>16/18</sup> . . . . .	»	14'75 pessetas.

## Estadística

Suposat que falta tan poc per acabar l'any i no se poden alterar molt els datos, donam a continuació, noticia del moviment de població durant l'any que acabam de passar que es com segueix:

### Matrimonis

Fadri amb fadrina. . . . .	38
Viudo amb fadrina. . . . .	3
Total. . . . .	41

### Neixements

Nins . . . . .	85
Nines . . . . .	63
Total. . . . .	148

### Morts

Homsos. . . . .	37	} Total mascles. 43
Nins. . . . .	6	
Dones . . . . .	32	} Total famelles. 37
Nines . . . . .	5	

Total de morts . . . . . 80

Diferencia en aumento. . . . . 68

# GRAN COLMADO ARTANENC

===== d'en =====

## GUIEM BUJOSA (a) Ganancia

ARTANENCs: No compreu res que no passeu abans per aquesta casa  
Mai vos ne tornareu de buit, perquè es sa que ven

### MES BARATO I MILLOR

Comestibles de tota casta, licors, dulees, galletes, etc., etc. : : : Grandiós surtit de Perfumeria

### TOT A BON PREU

Aquesta casa te deposit especial del celebrat "ANIS TUNEL"

Fixau-vos be en sa Direcció: CENTRO, 7, 9 y 11 - ARTA

Aquí s'hi despatxen també els servicis de l'Agencia Bujosa (a) Ganancia (única Agencia) que serveix amb puntualidad i barato qualsevol encàrrec se li fassa per Ciutat pels altres pobles de Mallorca o p'es Continent

Despaig a Artá: Centro, 7, 9 y 11

Despaig a Palma: Estanc d'es Banc de s'Oli

#### EBANISTERIA MODERNA

DE

### MIQUEL MOREY

Amb prontitut s'enllesteix qualsevol treball li encomanin

Mobles fins, de tots els estils p'el parament de casa

Especialidad en cordats de cadires a l'antiga

Pintats i dorats fins, de tots es gusts

*Abans de casar-vos i abans de comprar a cap altra banda  
passau primer per aquesta casa*

Carré de la Parroquia - Artá

En la Llibreria, Papereria, i Centre de Suscripcions

DE

### Ferrer i Sureda

Vos servirán en puntualidad qualsevol llibre o publicació

pogueu desitjar, manco les pornográfiques

**A PREUS MOLT LIMITATS**

SE VENEN TAMBÉ

*paper de totes classes i tamany, llibretes, quaderns,*

*plecs, llapis, tintes i llibres escolars a la menuda i en gros*

Notau be la direcció: QUATRE CANTONS, 3

#### FARMACIA

DE

### LLORENS GARCIES

OBERTA A TOTES HORES DE LA NIT

\* \* \* \* \* Vins i aixarops medicinals  
Aixarops de cucs del Doctor Morey \* \* \* \* \*  
\* \* \* \* \* preparat amb erba cuquera d'Artá

Plasseta d'es Marxando

### VI - VI - VI

DE SA DAVESA

Vins de Taula i Vins Blancs

A TOT PREU

a la menuda i en gros les ven

Mestre Arnau Caselles (a) Garameu

RECTE, 8 ARTA